

Lehdistötiedote

Luxemburg, 15. syyskuuta 2021

Valvonta, joka kohdistuu jäsen- valtioihin sen jälkeen kun niiden saama rahoitustuki päättyy, on tarkoituksenmukaista, mutta kaipaa virtaviivaistamista

Euroopan komissio tarkistaa, pysyikö makrotalouden sopeutusohjelmasta poistuvien euroalueen jäsenvaltioiden talous vakaasti raiteillaan. Tämä on hyödyllistä sekä jäsenvaltioiden itsensä että niiden lainantajien kannalta. Euroopan tilintarkastustuomioistuin tutki tarkastuksessaan ohjelman jälkeisen valvonnan suunnittelua, täytäntöönpanoa ja vaikuttavuutta. Valvonnan kohteena ovat olleet viisi jäsenvaltiota (Espanja, Irlanti, Kreikka, Kypros ja Portugali), jotka saivat rahoitusapua vuoden 2008 rahoituskriisin jälkeen. Tarkastajat toteavat, että vaikka kyseinen valvonta muodosti tarkoituksenmukaisen työkalun, sen tehokkuutta vähensivät epäselvät tavoitteet sekä se, että sen täytäntöönpanoa ei ollut virtaviivaistettu ja kohdistettu riittävästi. Prosesseja ja alan lainsäädäntöä olisikin suositeltavaa tarkistaa erityisesti siten, että valvonta otetaan osaksi talouspolitiikan eurooppalaista ohjausjaksoa.

Irlanti, Portugali, Espanja, Kypros ja Kreikka saivat kaudella 2010–2013 rahoitustukea yhteensä 468,2 miljardia euroa. EU:n lainsäädännössä säädetään, että makrotalouden sopeutusohjelmasta poistuvat jäsenvaltiot asetetaan ohjelman jälkeen erityiseen valvontaan. Ohjelman jälkeistä valvontaa kohdistetaan tällä hetkellä Kyprokseen, Irlantiin, Portugaliin ja Espanjaan. Kreikka on tiukennetun valvonnan kohteena, sillä sitä pidetään erityisen alttiina sellaisille taloudellisille vaikeuksille, joilla on todennäköisesti kielteisiä heijastusvaikutuksia muihin jäsenvaltioihin euroalueella.

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot. Kertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

“Tutkimamme ohjelman jälkeiset valvontatoimet olivat tarkoituksenmukaisia, mutta kaipaavat virtaviivaistamista”, toteaa kertomuksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Alex Brenninkmeijer. *“Katsomme, että työmme tuloksista voi olla hyötyä niissä talouden ohjauksjärjestelmien tarkistuksissa, jotka ovat talous- ja rahaliitossa parhaillaan meneillään. Niistä voi lisäksi olla hyötyä, kun keskustellaan siitä, millaiseksi olisi suunniteltava mahdollinen mekanismi, jonka avulla elpymis- ja palautumistukivälineestä annettujen lainojen takaisinmaksua valvotaan”.*

Toukokuuhun 2021 mennessä kaikki valvonnan kohteena olleet viisi jäsenvaltiota olivat noudattaneet takaisinmaksuvelvoitteitaan ja päässeet takaisin markkinoille hyväksyttävällä korolla. Komission suorittama valvonta rauhoitti tilannetta rahoitusmarkkinoilla, vaikkakaan ei ole osoitettavissa, että valvonta olisi edistänyt uudistusten täytäntöönpanoa. Tämä johtuu osittain kannustimien ja vahvojen täytäntöönpanovälineiden puutteesta. Tarkastajat havaitsivat, että komission suorittama valvonta on osin päällekkäistä sen takaisinmaksukyvyyn valvonnan kanssa, jota Euroopan vakausmekanismi kohdistaa samoihin jäsenvaltioihin. Päällekkäisyyttä oli havaittavissa myös tiettyjen komission toimien välillä, esimerkiksi ohjelman jälkeisen valvonnan ja talouspolitiikan eurooppalaisen ohjauksjakson yhteydessä toteutettujen toimien välillä.

Komission analyysit jäsenvaltioiden tilanteesta olivat yleisesti ottaen laadukkaita, mutta julkaistuissa kertomuksissa ei keskitytty riittävässä määrin jäsenvaltioiden takaisinmaksukykyyn. Tiedot, jotka koskivat lainojen takaisinmaksua, oli usein hajautettu useisiin kohtiin raporteissa. Lisäksi analyyseissa, jotka koskivat takaisinmaksukykyyn liittyviä riskejä, oli puutteita. Tarkastajat panivat merkille, että lainsäädäntö on täytäntöönpanon osalta suhteellisen joustamatonta: vaikka komissio arvioi takaisinmaksua koskevan riskin vähäiseksi, se ei voi keskeyttää valvontaansa tai vähentää raportointitiheyttä. Komissio ei myöskään virallisesti täsmentänyt, mihin rakenteellisiin uudistuksiin se aikoi kohdentaa valvontaa ohjelman jälkeisen valvonnan kohteena olevissa neljässä jäsenvaltiossa. Joissakin tapauksissa se oli kohdistanut valvontaa sellaisiin jäsenvaltioiden toteuttamiin uudistuksiin, jotka eivät perustuneet makrotalouden sopeutusohjelmaan.

Tiukennetun valvonnan alaisten jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteitä, joilla puututaan haavoittuvuuksiin. Toimenpiteissä on otettava huomioon eurooppalaisen ohjauksjakson yhteydessä annetut maakohtaiset suositukset. Samoin hiljattain hyväksytyssä elpymis- ja palautumistukivälineessä jäsenvaltioiden on selitettävä, miten niiden elpymis- ja palautumissuunnitelmat auttavat vastaamaan niiden maakohtaisissa suosituksissa esiin tuotuihin haasteisiin. Komission valvonnan tarkoituksena on todentaa, onko jäsenvaltio edistynyt haasteidensa ratkaisemisessa maakohtaisten suositusten mukaisesti. Vaikka sama komission työryhmä vastaa niin elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanosta kuin eurooppalaisen ohjauksjakson koordinoinnista, tiukennettu valvonta ei kuitenkaan ole sen vastuulla. Tarkastajat katsovat, että komission olisi harkittava ohjelman jälkeisen valvonnan ja tiukennetun valvonnan sisällyttämistä eurooppalaiseen ohjauksjaksoon. Lisäksi sen olisi sovittava kansallisten viranomaisten kanssa sellaisesta yksityiskohtaisesta luettelosta, joka sisältäisi seurannan kohteeksi otettavat uudistukset.

Taustaa

Tämä kertomus täydentää tilintarkastustuomioistuimen aiempaa tarkastustyötä, joka kohdistui jäsenvaltioille myönnettyyn rahoitustukeen sekä EU:n talouden ohjauksjärjestelmään eli talouspolitiikan ohjaukspakettiin (six-pack), budjettikuripakettiin (two-pack) ja eurooppalaiseen ohjauksjaksoon.

Erityiskertomus 18/2021 *Komission valvonta, joka kohdistuu makrotalouden sopeutusohjelmasta poistuviin jäsenvaltioihin: tarkoituksenmukainen työkalu, mutta virtaviivaistamisen tarpeessa* löytyy tilintarkastustuomioistuimen sivustolta (eca.europa.eu).

Lehdistö – yhteydenotot

ECA press office: press@eca.europa.eu

Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 553 547

Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – matkapuhelin:
(+352) 691 551 502